

Med sommaren i backspegeln

Vi håller på att lägga sommaren bakom oss. Jag hoppas att ni alla fått en välbehövlig återhämtning,

Jag vill tacka för det fantastiska jobb ni gjort i sommar. Under våren målade vi upp farhågor om att sommaren skulle bli mycket svår. På papperet såg det tufft ut och periodvis var det få platser. Hur blev det? Det var fullt, överbeläggningar – när platsmötena på morgonen genomfördes så var det fullt på avdelningarna och mer än så. Alla förmedlade ändå att de skulle klara situationen. Det fanns en mycket positiv vilja att hjälpa varandra. Jag upplevde även en bra stämning när jag var ute på avdelningarna.

Som många vet vid det här laget kommer inte avdelning 5 att kunna öppna den 1 oktober som planerat. Rekryteringen av nya medarbetare har gått bra, men inte så fort som vi hoppats. En orsak till att det går långsamt är svårigheten att rekrytera till nattarbete. Där hoppas jag mycket på att den nya OB-ersättningen kommer att underlätta. Jag är imponerad över det arbete som lagts ned på avdelningarna 5 och 6 för att se över arbetssätt och rutiner samt hur ni utvecklat arbetet med gröna korset.

För några veckor sedan hade jag möjlighet att vara med när avdelning 2 hade utvecklingsdag. De gick då igenom hur de skulle starta upp och arbeta med ”ERAS”; ett systematiskt sätt att ta hand om patienter som ska opereras för tjocktarmscancer. Man rapporterar också in data i ett register som gör att man kommer kunna följa upp och utvärdera det man gör och utifrån resultaten anpassa och förbättra vården för patienterna. Mycket spännande och jag vill önska er lycka till.

Magnus Karlsson, sjukhusdirektör

Strokepatienter önskar mer stöd för att hantera sväljsvårigheter

Sväljsvårigheter är förstas temat när European Society for Swallowing Disorder arrangerar en kongress i Barcelona den 21–23 september. Josefin Helldén, logoped på rehabenheten, kommer att medverka på plats med en poster.

Nästan fyra av fem strokepatienter drabbas av sväljsvårigheter till följd av stroke. När Josefin Helldén, som arbetar med sjukhusets ineliggande strokepatienter, skulle skriva en masteruppsats valde hon därför att fördjupa sig i patienternas erfarenheter av att leva med sväljsvårigheter (dysfagi) till vardags och hur de hanterade den nya situationen.

Efter att ha djupintervjuat fem patienter med dysfagi kunde Josefin se att de i hög grad upplevde att de på egen hand fått hitta strategier och sätt att hantera sina sväljsvårigheter, utan sjukvårdens stöd. De upplevde också att sjukvården fokuserade mycket mer på talträning än på träning av sväljförmågan.

Livskvalitén påverkas

Patienterna ansåg också att dysfagins påverkade vardagen och livskvalitén påtagligt. Att äta på restaurang eller café var något man undvek eller uteslöt. Att vara beroende av konsistensanpassad kost eller enteral nutrition skapade en saknad och längtan efter matens smaker.

Jobbmingel i oktober

Den 3 oktober är det dags för nästa jobbmingel på sjukhuset. Kl. 16.15–19.00 välkomnas sjuksköterskor, röntgensjuksköterskor och biomedicinska analytiker – samt studenter som läser till någon av ovanstående yrkeskategorier – till sjukhuset för att träffa och knyta kontakter med representanter från de olika verksamheterna.

“Det välkommande sjukhuset”

Sjukhusets kvalitetsdag går av stapeln den 27 september. En

av föreläsarna är Jan Gunnarsson, som kommer att prata om vad det innebär att ha ett öppet, inkluderande och välkommande förhållningssätt, och hur detta ger bättre förutsättningar att skapa meningsfulla möten och bygga goda relationer.

*Logoped
Josefin
Helldén*

– Något som var enormt viktigt för patienterna – trots att de hade levt med dysfagi i flera år – var att inte förlora hoppet om att en dag kunna äta och dricka som vanligt igen, säger Josefin Helldén. De fortsätter att hoppas på en spontan förbättring eller att det ska komma en ny metod som gör att de kan träna upp sväljförmågan igen.

I sin ateljé på Södermalm i Stockholm arbetar Alexandra Kern vidare med linjernas form och färgton i "Estuarium"; verket som ska pryda förbindelsegångens glasväggar.

Älv och himmel kantar glasgång till vårdbyggnaden

En lugn och harmonisk rörelse. Det är en grundläggande tanke i Alexandra Kerns arbete med konstnärlig utsmyckning till den glasgång som ska koppla samman de nya vårdavdelningarna med den befintliga sjukhusbyggnaden.

I upphandlingen av konstnärlig gestaltning till Nya Kungälvssjukhus valdes Alexandra Kerns förslag "Estuarium" ut för att uppföras på förbindelsegångens glasväggar.

– Inredningsprogrammet för det nya sjukhuset bygger mycket på naturen – havet, älven och växtligheten – så jag började gräva i samma inspirationsområde, berättar Alexandra Kern. Jag gjorde mycket research om vilken natur, flora och fauna som finns omkring Kungälv och jag tittade på hur Nordre älv tar sig fram genom landskapet. Sedan började jag göra tuschlavyrer över hur älven ser ut från ovan.

En annan inspirationskälla som Alexandra använt sig av är 1700-talsgravyren över Nordre älv, Kungälv och Bohus fästning från bokverket "Suecia antiqua et hodierna":

– Som grafiker intresserar jag mig mycket för linjerna i en bild och hur de tillsammans bildar form och volym. Utifrån den här gravyren började jag göra digitala skisser på de linjer som tecknar himlen.

Kollage av lavyr och grafik

Därefter scannade Alexandra in tuschlavyrerna av älven och sammanfogade dem med linjerna till ett kollage. På så

sätt har ett antal motiv skapats, vilka för tankarna till himmel, moln, vatten och landskap. Alexandra har också utnyttjat glaspartiernas asymmetriska placering för att skapa rytm och rörelse i motivet.

– Min konst är sådan att man kan närma sig den sinnligt. Jag försöker gestalta tid, stämning och färger på ett sätt som kan vara både abstrakt och figurativt, på samma gång.

I mitten av augusti besökte Alexandra sjukhuset för att presentera de färgskalor hon valt att arbeta med samt sex mindre provtryck på glas som visar delar av motivet. Vid mötet, där bl.a. arkitekt och byggledare närvarade, stämde man också av tidsplanen samt vilken sorts glas som beställts till gången.

– Glas har en färgton som kan vara mer eller mindre synlig. Eftersom originalen jag gör kommer att tryckas direkt på de glas som ska monteras i gången är det viktigt att veta vad det är för typ av glas, så att de inte har en ton som förändrar konstverkets färger.

Konst som håller över tid

Alexandra har tidigare gjort konstverk för bl.a. Sabbatsbergs sjukhus och Örebro universitetssjukhus:

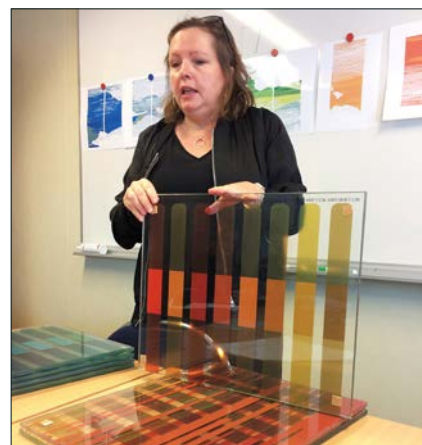
– När jag arbetar med konst till sjukhus funderar jag mycket över vem det är som ska möta konsten, i vilken sinnesstämning de personerna är och hur det ser ut där för övrigt. Ibland har jag målat upp lokalens väggfärg här i ateljén för att se så att det kommer att stämma överens. Men den stora utmaningen när man arbetar med offentliga lokaler är att konsten ska finnas där under

Den konstnärliga utsmyckningen av gångens glaspartier kommer också att fungera som insynsskydd.

Tuschlavyrer av Nordre älvs flöde. Under dessa syns 1700-talsgravyren av Bohus fästning.

I augusti visade Alexandra de första provtrycken på glas.

många, många år utan att upplevas som föråldrad. Där tycker jag att de graverade linjerna och de flöden som de bildar absolut håller över en lång tid.

Sedan ett halvår tillbaka har Kungälvssjukhus en egen onkolog; Johanna Sand.

Flexibilitet och lyhördhet – viktigt vid palliativ vård

Vården av palliativa patienter, dvs. patienter som har en så pass svår sjukdom att botande behandling inte längre är möjlig, skiljer sig på många sätt från den traditionella vården. Det krävs ett stort mått av flexibilitet och en öppenhet för att våga prata om det som är riktigt viktigt i livet.

– En av mina viktigaste uppgifter är att hålla brytpunktssamtal med patienter och deras närstående, säger Johanna Sand, onkolog på kirurg-/ortopedkliniken.

Ett brytpunktssamtal hålls när den botande och bromsande behandlingen avbryts och i stället övergår till att bli symtomlindrande.

– Många tycker att det är svårt att hålla ett sådant samtal, men jag tycker inte det. Det är ett så viktigt samtal, och det är ett samtal där du kommer nära det som är riktigt viktigt i livet.

För att ett brytpunktssamtal ska bli så bra som möjligt gäller det att vara väl påläst och ha kunskap om hur mycket patienten själv vet om sin sjukdom. Under samtalet måste man också ta reda på hur patienten vill ha sin sista tid i livet och om det finns frågor eller rädslor som cirkulerar hos patienten.

– En del patienter kan känna dödsångest, medan andra patienter mer känner ångest över vägen dit – man är rädd för att man kommer att ha ont eller att det ska bli plågsamt. Då kan vi jobba med symtomkontroll och läkemedel för att lindra smärta.

Skapa trygghet i en otrygg situation

Vid brytpunktssamtalen spelar även patientens närstående en stor roll, och det är inte ovanligt att Johanna håller ett flertal samtal även med dem, särskilt om sjukdomen kommit hastigt:

– De närstående behöver ta in chocken över att deras anhörige har cancer, chocken över att det inte går att bota, chocken över att den personen kommer att dö. Det är som olika trappsteg som både patienten och dennes anhöriga be-

höver förstå. Vad vi i den röda gruppen gör är att försöka skapa trygghet för patient och anhöriga i en situation som är allt annat än trygg.

Den “röda gruppen” på avdelning 2 är specialiserad på palliativ vård. Gruppen, som redan var etablerad på avdelningen när Johanna började, bildades utifrån ett medarbetarinitiativ och består av sjuksköterskor, undersköterskor, läkare, sjukgymnast, arbetsterapeut, sjukhuspräst, kurator, dietist och AVH-teamet. Gruppen träffas två gånger i veckan för att prata igenom situationen för de patienterna man arbetar med.

Flexibilitet – en nödvändighet

Det viktigaste i arbetet med palliativa patienter är ändå flexibiliteten, konstaterar Johanna:

– Om en patient bara har fyra veckor kvar att leva – ja, då måste man kunna anpassa sitt arbetssätt efter situationen och den patientens behov.

Johanna arbetar inte bara med de ineliggande palliativa patienterna utan också med mottagning för patienter som går på cellgiftsbehandling på den kirurgiska dagvårdsenheten. Merparten av patienterna har någon form av cancer i mag-tarmkanalen, men även patienter med vissa typer av bröstcancer behandlas. En viktig orsak till att Johanna blev just onkolog är den kontinuerliga patientkontakt specialiteten kräver:

– För mig är kontinuiteten och relationen som skapas i patientmötet viktigt. När jag som kandidat hade en fritt vald placering jobbade jag på onkologen och kände att man där fick mer tid för patienterna och kunde följa dem under en längre tid. Jag hade också en väldigt inspirerande handledare där i Ragnar Hultborn, som jag lärde mig mycket av. Visst tänker många på döden så snart man säger cancer, men dödligheten har sjunkit och i dag är det faktiskt fler i Sverige som dör i hjärt-kärlsjukdomar än i cancer.